هائير ايڊيوڪيشن ڪميشن پاران منظور ٿيل

جلد: ارڙهون - شمارو: ٻيو

ڊسمبر ٢٠١٥ع

ISSN 2219-5912

ڪلاچي

تحقيقي جرنل

ايڊيٽر

پروفيسر محمد سليم ميمڻ

شاهه عبداللطيف ڀٽائي چيئر،
ڪراچي يونيورسٽي، ڪراچي

هائير ايڊيوڪيشن ڪميشن پاران منظور ٿيل

ڪلاچي

تحقيقي جرنل

ايڊيٽر : پروفيسر محمد سليم ميمڻ

ٻانهن ٻيلي : حبيب الله جاکرو
سڪندر علي ٻنڀڻ
ڦُلو ميگهواڙ

شمارو : ٻيو، ڊسمبر

سال : ٢٠١٥ع

ڇپائيندڙ : شاهه عبداللطيف ڀٽائي چيئر، ڪراچي يونيورسٽي، ڪراچي.

ڇپيندڙ : ڪاڇو پبليڪيشن ڪراچي.

مُلهه : پاڪستان: ٢٠٠ رُپيا
پرڏيهه: ١٠ آمريڪي ڊالر

U.R.L.: **www.salbc.org.pk**

E-mail : **salbc.ku@hotmail.com**
saleemmemon@ymail.com

ISSN 2219-5912

ماهرن جي ڪميٽي

ڊاڪٽر سي. شيڪل
ڊائريڪٽر،
انسٽيٽيوٽ آف انڊولوجي،
اسڪول آف اورينٽل اينڊ افريڪن اسٽڊيز،
يونيورسٽي آف لنڊن،
برطانيا.

پروفيسر علي آساڻي
پروفيسر آف دي پريڪٽس آف انڊو-مسلم لينگوئيج آف ريليجن،
بينڪر سينٽر ٣٠٥، ١٢ ڪوينسي اسٽريٽ،
هارورڊ يونيورسٽي،
ڪيمبريج، ايم اي ٠٢١٣٨، آمريڪا.

ڊاڪٽر جيٺو لالواڻي
مٽر وان، آديتيا بينگلوز،
نوبل نگر،
احمد آباد-٣٨٢٣٤٠،
ڀارت.

پروفيسر جنيفر ايس. ڪول
ايسوسيئيٽ پروفيسر لنگوئيسٽڪ
اينڊ ڪوگنيٽيو سائنس،
يونيورسٽي آف اليونوئيس ائيٽ اربانا،
ڪئمپينگ ٧٠٤، ايس مئٿيوز،
اربانا- آئي ايل-٦١٨٠١، آمريڪا.

ڊاڪٽر ايم. ڪي. جيٽلي
ڊي-١٢٧، وويڪ ويهار،
دهلي-١١٠٠٩٥،
ڀارت.

ايڊيٽوريل بورڊ

١.	پروفيسر ڊاڪٽر محمد قيصر (وائيس چانسلر)	سرپرست
٢.	ڊاڪٽر غلام علي الانا	ميمبر
٣.	ڊاڪٽر فهميده حسين	ميمبر
٤.	ڊاڪٽر سي جي ڏاسواڻي (ڀارت)	ميمبر
٥.	ڊاڪٽر ٻلديو مٽلاڻي (ڀارت)	ميمبر
٦.	پروفيسر پروين ٽالپر (آمريڪا)	ميمبر
٧.	ڊاڪٽر جگديش لڇاڻي (ڀارت)	ميمبر
٨.	ڊاڪٽر ڪملا گوڪلاڻي (ڀارت)	ميمبر
٩.	ڊاڪٽر روي پرڪاش ٽيڪچنداڻي (ڀارت)	ميمبر
١٠.	پروفيسر محمد سليم ميمڻ	ميمبر/ايڊيٽر

نوٽ: **ڪلاچي** تحقيقي جرنل ۾ ڇپجندڙ مقالا جيئن ته تحقيق تي ٻڌل هوندا آهن، ان ڪري انهن جي لکندڙن يا محققن جي خيالن ۽ حوالن سان اداري جو متفق هئڻ ضروري نه آهي. تحقيقي مقالا ’هارڊ ڪاپي‘ سان گڏ، ’سافٽ ڪاپي‘ جي صورت ۾ ’سي ڊي‘ يا ’اِي ميل‘ ذريعي موڪليا وڃن، ان سان گڏ محقق جو مختصر تعارف به هئڻ لازمي آهي.

ٻه اکر

ڪلاچي تحقيقي جرنل، ڊسمبر ٢٠١٥ع جو شمارو اوهان جي هٿن ۾ آهي. سنڌي ٻولي ۾ آيل بگاڙ ۽ ان کي سنوارڻ، بهتر ۽ جٽادار ٻولي بنائڻ لاءِ بحث هلندڙ آهي. سنڌي لئنگئيج اٿارٽي پاران انهي ڏس ۾ حيدرآباد ۾ هڪ ڪانفرنس ڪوٺائي ويئي هئي، جنهن ۾ عالمن ۽ اديبن توڙي ٻوليءَ جي ماهرن پنهنجا ويچار ونڊيا هئا. ڪجھ عالمن جو خيال هو ته سنڌ جي قديم سنڌو ماٿر جي ٻولي آهي، جيڪا هزارين سالن کان پنهنجو سفر طئي ڪندي پئي اچي، ان کي نه ڪو لهر نه لوڏو! ٻي سوچ جي عالمن ۽ ڏاهن جو خيال آهي ته سنڌي ڳالهائيندڙن جو اولاد پنهنجي ٻوليءَ کان پري ٿيندو پيو وڃي. اردو ۽ انگلش ميڊيم اسڪولن جي واڌاري ۽ عالمي روين ۽ گهرجن کين سنڌي ٻوليءَ ۾ پڙهڻ کان پري ڪري ڇڏيو آهي. ڇاڪاڻ ته سنڌ جي ننڍن ننڍن شهرن ۾ به انگريزي ميڊيم خانگي اسڪول کلي رهيا آهن، جنهن جي نتيجي ۾ سنڌي ٻوليءَ ۾ تعليم گهٽجي رهي آهي. ان ڏس ۾ سنڌ جو ثقافت کاتو ۽ سنڌ گريجوئيٽس ايسوسيئيشن ٻوليءَ بابت هڪ عالمي ڪانفرنس جو به رٿيو آهي، جنهن ۾ ڏيهي توڙي پرڏيهي عالم پنهنجي ويچارن، خدشن ۽ موجوده صورتحال جو جائزو وٺندا. هن شماري ۾ ڊاڪٽر غلام علي الانا جو هڪ مقالو 'سنڌي ٻوليءَ جي بقا، بچاءُ ۽ ترقي (ڪوششن جو جائزو)' جي عنوان سان شامل ڪيو ويو آهي، جيڪو الانا صاحب ان ڪانفرنس ۾ پيش ڪندو.

ٻوليءَ جي ماهرن کي گذارش آهي ته، ان گنڀير صورتحال جي روشنيءَ ۾ پنهنجي راءِ تحقيق کي آڏو آڻين. اهو موجوده دؤر جي اهم گهرج به آهي ته عالمن، اديبن ۽ ٻوليءَ جي ماهرن جي قومي ذميداري پڻ.

اميد ته ٻوليءَ جا ماهر ۽ ڏاها ان ڏس ۾ پنهنجا مقالا اسان کي موڪليندا.

١٠ ڊسمبر ٢٠١٥ع

پروفيسر محمد سليم ميمڻ

ايڊيٽر

فهرست

ٻاڳو سنڌي

لطيفيات

١.	شاهه لطيف جي شاعريءَ ۾ انسان دوستي	ڊاڪٽر شير مهراڻي	٩

ادب

٢.	سنڌي ٻوليءَ جي بقا، بچاءُ ۽ ترقي (ڪوششن جو جائزو)	ڊاڪٽر غلام علي الانا	٢٧
٣.	هر دؤر جي ڪهاڻيءَ جو خالق اياز حسين قادري	ڊاڪٽر ناهيد پروين	٥٩
٤.	سنڌي ناٽڪ جو نئون جنم	ڊاڪٽر محمد قاسم راڄپر	٦٩
٥.	اهم مشرقي زبانن جي شاعريءَ جو سماجي اڀياس	ڊاڪٽر احسان دانش	٨٥
٦.	جماليات جي تشريح، تاريخ ۽ اوسر	ڊاڪٽر فياض لطيف	١١١
٧.	رشيد ڀٽي بحيثيت ڪهاڻيڪار: هڪ اڀياس	ڊاڪٽر نواب ڪاڪا	١٥١

حصہ اردو

٨.	*سرائیکی میں ہیر رانجھا کے منظوم قصوں کا تعارفی، تنقیدی مطالعہ*	*محمد ممتاز خان*	١٦٥

سنڌي پاڳو

(لطيفيات)